

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ТОКМАЦЬКИЙ МЕХАНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. директора

ВСП «Токмацький механічний фаховий коледж
НУ «Запорізька політехніка»

Руслан КОШЕЛЮК

» трьох 2022 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ПРАВА
НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ
«ТОКМАЦЬКИЙ МЕХАНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Розглянуто та прийнято на засіданні Педагогічної ради

Протокол від « 01 » трьох 2022р. № 1

Запоріжжя, 2022

ЗМІСТ

1.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
2.	ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	4
3.	НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	8
4.	ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАНА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ.....	9
5.	ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ.....	10
6.	ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	10

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про порядок вибору навчальних дисциплін у Відокремленому структурному підрозділі «Токмацький механічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» (далі – Коледж) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (Розділ X стаття 62, П1.15), Закону України «Про фахову передвищу освіту» (ст.54, п.17) та Положення про організацію освітнього процесу в Коледжі з метою конкретизації процедури формування переліку та подальшого вивчення студентами навчальних дисциплін із циклу вільного вибору для підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» та освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

1.2 Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої та фахової передвищої освіти – це дисципліни, спрямовані на забезпечення формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю.

1.3 Освітньо-професійна програма (надалі – ОПП) підготовки фахівців складається з обов'язкової та вибіркової частин. Дисципліни за вибором здобувачів враховують їхні професійні та освітньо-культурні запити й інтереси.

1.4 Для конкретизації планування та організації освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який формується на підставі навчального плану відповідної спеціальності та затвердженого наказом директора Коледжу переліку вибіркового дисциплін.

1.5 Вибір навчальних дисциплін студент здійснює в процесі формування свого індивідуального навчального плану у межах, передбачених відповідною ОПП та робочим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця.

1.6 Вибіркові навчальні дисципліни, внесені до індивідуального навчального плану студента, є обов'язковими для їх вивчення студентом.

1.7 Зарахування студентів на вивчення блоку вибіркового дисциплін та окремих вибіркового дисциплін здійснюється за їх заявами.

1.8 Вибіркові дисципліни загальної та професійної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями та спеціалізаціями, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності студента та його особистим інтересам, дозволяють здійснювати впровадження спеціалізацій у межах базової спеціальності з метою формування компетенцій здобувача відповідно до вимог ринку праці.

1.9 Формою підсумкового контролю вибірових дисциплін є залік. З дисциплін, що пропонуються у вибіровому блоці, не рекомендується передбачати курсові роботи (проекти).

1.10 По закінченню навчального року за умови виконання індивідуального навчального плану наказом керівника здобувача освіти переводять на наступний курс.

2. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1 Навчальні плани передбачають вибірові дисципліни з визначеними кредитами ЄКТС.

2.2 Вибіркова частина навчального плану становить не менше 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для підготовки фахового молодшого бакалавра, з яких:

- 15 відсотків за вибором закладу освіти;
- 10 відсотків за вибором здобувача освіти.

2.3 Обов'язкова кількість та обсяги кредитів ECTS вибірових навчальних дисциплін відображені у освітньо-професійній програмі, навчальному плані підготовки здобувачів освіти. Вибіркові навчальні дисципліни представлені у пояснювальній записці до навчального плану відповідної спеціальності (ОПП) переліком дисциплін, що включає в себе як дисципліни за спеціальністю, так і дисципліни за уподобанням (з інших ОПП) здобувача освіти, що є однаковими за обсягом кредитів у семестрі та формою контролю. Здобувач фахової

передвищої освіти має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку, або будь-які інші дисципліни із іншої ОПП, які відповідають необхідному обсягу кредитів та викладаються у відповідному семестрі.

2.4 Перелік вибірових навчальних дисциплін формується окремо за кожною спеціальністю.

2.5 До переліку вибірових навчальних дисциплін відповідної освітньо-професійної програми не можуть пропонуватись дисципліни, що аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами.

2.6 Не рекомендується передбачати курсові роботи, навчальні практики, екзамени з дисциплін, що пропонуються у вибірковій компоненті за вибором здобувача освіти.

2.7 Відповідно до сформованих цілей здобувачу освіти пропонується реалізувати свій вибір шляхом вибору дисципліни із каталогу вибірових дисциплін (далі –Каталог). При цьому слід врахувати, що загальний обсяг дисциплін у семестрі має становити 30 кредитів ECTS, в навчальному році – 60.

2.8 Каталоги навчальних дисциплін для вільного вибору студентами за курсами на наступний навчальний рік формуються головами циклових комісій та розміщуються на сайті Коледжу до 01 квітня поточного навчального року.

2.9 Для кожної навчальної дисципліни вільного вибору на підставі навчального плану викладачі складають нормативну програму та силабус.

2.10 Вибір здобувача освіти дисциплін вибірової компоненти, які він хоче вивчати в наступному році, підтверджується власноруч написаною заявою до 20 квітня поточного року.

2.11 Персональну відповідальність за наявність методичного забезпечення вибірових дисциплін несе голова циклової комісії.

2.12 Для формування контингенту здобувачів освіти для вивчення вибірових дисциплін на наступний навчальний рік:

циклові комісії:

– до 10 квітня ознайомлюють студентів із порядком, термінами й особливостями подачі заяв, формуванням груп для вивчення вибірових

дисциплін у Коледжі, а також із Каталогом вибіркових дисциплін та силабусами. Для отримання більш детальної інформації здобувачі освіти мають право ознайомитись з навчальними та робочими навчальними програмами дисциплін;

– до 25 квітня на підставі поданих заяв здобувачів освіти формують попередні списки студентів на вивчення дисциплін вільного вибору;

завідувач відділення:

– до 30 квітня опрацьовує списки студентів, здійснює попереднє формування груп на вивчення вибіркових дисциплін з чисельністю не менше кількості осіб, які навчаються за освітньо-професійною програмою в одній групі;

– до 10 травня формує проєкт наказу про вивчення вибіркових дисциплін здобувачами освіти у наступному навчальному році (в розрізі спеціальностей, освітньо-професійних програм, курсів);

2.13 На підставі оприлюдненого проєкту наказу формується уточнений контингент студентів із зазначенням дисциплін та кількості здобувачів освіти, що обрали їх для вивчення, у разі:

– якщо здобувач освіти з поважної причини своєчасно не визначився з вибірконими навчальними дисциплінами, то він має право обрати їх протягом першого тижня після того, як з'явиться на навчання. Здобувач освіти, який знехтував своїм правом вибору, буде включений до групи вивчення тих дисциплін, які визначить гарант освітньої програми, або голова циклової комісії.

– у разі, якщо для вивчення окремої вибіркової дисципліни не сформовано групу з мінімальною кількістю здобувачів освіти, то здобувачам повідомляється не пізніше, ніж за три дні після формування груп про перелік дисциплін, які не будуть вивчатися. Після цього здобувач протягом тижня повинен обрати іншу дисципліну, для вивчення якої є кількісно сформована група.

2.14 Здобувач освіти в односторонньому порядку не може відмовитися від вивчення запланованої дисципліни. Самочинна відмова від запланованої

дисципліни тягне за собою академічну заборгованість.

2.15 На підставі уточнюючих результатів вибору здобувачами освіти переліку вибіркового дисциплін, для їх вивчення у наступному навчальному році, формується відповідний наказ, який затверджується директором Коледжу.

2.16 Обрані здобувачем освіти вибірково навчальні дисципліни вносяться до індивідуального навчального плану та включаються в навчальне навантаження циклової комісії на навчальний рік. З моменту внесення вибіркового навчальних дисциплін до індивідуального навчального плану здобувача такі дисципліни набувають статусу обов'язкових до вивчення.

2.17 Здобувач освіти може змінити свій вибір після його затвердження з об'єктивних причин лише за дозволом директора Коледжу. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються. Заява здобувача освіти про внесення змін до вибіркової складової навчального плану подається до початку навчального року за умови, що здобувач освіти не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в Коледжі вимоги щодо мінімальної чисельності здобувачів освіти при формуванні груп на вивчення вибіркового дисциплін. Зміни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача освіти, затверджуються завідувачем відділення.

2.18 Для забезпечення реалізації принципу конкурентності при виборі здобувачами освіти навчальних дисциплін, педагогічним працівникам рекомендується у вільний від проведення навчальних занять час проводити презентаційні заходи за узгодженням з гарантом освітньої програми та завідувачем відділення.

2.19 Координація роботи щодо вибору дисциплін покладається на заступника директора з навчально-виховної роботи.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1 Викладання вибіркового дисциплін здійснюють циклові комісії Коледжу за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності циклової комісії оперативно задовольнити потреби здобувачів фахової передвищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраною спеціальністю.

3.2 Зміст конкретної вибіркової навчальної дисципліни визначає її силабус та робоча програма навчальної дисципліни. Навчальні дисципліни спрямовані на поглиблення й вдосконалення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, визначених стандартом фахової передвищої освіти та освітньою (освітньо-професійною) програмою.

3.3 Вибіркова навчальна дисципліна запроваджується в Коледжі за умови чисельності групи не менш як 8 осіб.

3.4 За зміст та реалізацію вибіркової навчальної дисципліни в освітньому процесі несе відповідальність голова циклової комісії, за якою закріплено викладання відповідної навчальної дисципліни.

3.5 Циклові комісії, які забезпечують викладання вибіркового дисципліни подають до 01 вересня кожного навчального року до навчально-методичного кабінету силабуси та робочі навчальні програми кожної вибіркової дисципліни, оформлені відповідно до нормативної бази, яка існує в Коледжі.

3.6 Циклові комісії, які забезпечують викладання вибіркового навчальних дисциплін, до 01 березня кожного навчального року вносять зміни до переліку вибіркового навчальних дисциплін. Пропозиції щодо внесення змін до переліку вибіркового навчальних дисциплін на кожен наступний навчальний рік розглядаються та затверджуються на засіданнях циклових комісій Коледжу.

3.7 При розгляді змін до переліку вибіркового дисциплін обов'язково аналізується забезпечення щодо можливості організації освітнього процесу

високої якості. Основними критеріями є: кадрове забезпечення (вища кваліфікаційна категорія, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг); навчально-методичне забезпечення; матеріально-технічне забезпечення.

3.8 Для забезпечення принципу конкуренції при виборі здобувачами фахової передвищої освіти вибіркового навчального дисциплін, педагогічним працівникам циклових комісій у вільний від проведення навчальних занять час рекомендується проводити презентаційні заходи.

3.9 Вибір дисциплін студентом здійснюється шляхом подачі письмової заяви на ім'я директора коледжу (Додаток 2).

3.10 На підставі заяв студентів у коледжі формуються накази із створення груп для вивчення вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік або на поточний навчальний рік.

4. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1 Упродовж тижня після завершення терміну запису на вивчення блоків вибіркового дисциплін спеціальності (спеціалізації) та окремих дисциплін за вибором завідувачем відділення формується його індивідуальний навчальний план.

4.2 Завідувачі відділень спільно із головою циклової комісії формують академічні групи для вивчення вибіркового дисциплін здобувачами певної спеціальності і передають пропозиції в установлені терміни заступнику директора з навчально-виховної роботи для планування педагогічного навантаження та складання розкладу (Додаток 1,3).

4.3 Якщо для вивчення окремої вибіркової дисципліни не сформувалась мінімальна кількість здобувачів, то завідувач відділенням доводить до відома здобувачів про необхідність вибору іншого блоку дисциплін, з яких

сформувалась (чи сформується) кількісно достатня група здобувачів.

5. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

5.1 У разі поновлення, або переведення здобувачів вищої, фахової передвищої освіти перезарахування вибіркового дисциплін проводиться завідуючим відділення та завідувачем випускової циклової комісії на підставі академічної довідки, виданої здобувачу освіти в установленому порядку.

5.2 Процедура перезарахування обсягу кредитів вибіркового навчальних дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу здобувачем вищої, фахової передвищої освіти проводиться відповідно Положення про перезарахування дисциплін.

5.3 В окремих випадках директором Коледжу може прийматися рішення щодо перезарахування вибіркового навчальних дисциплін здобувачам вищої, фахової передвищої освіти, які були освоєні ними в рамках програм академічної мобільності.

5.4 У випадку здобуття освітнього ступеня бакалавра за скороченим терміном навчання на базі освітнього ступеня молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста), за письмовою заявою студента і згодою випускової кафедри можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін циклу вільного вибору в період здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра.

5.5 Внесення змін до порядку реалізації вільного вибору здобувачами навчальних дисциплін здійснюється за згодою органів студентського самоврядування Коледжу.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1 Це Положення розглядається і схвалюється Педагогічною радою Коледжу.

7.2 Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і ухвалюються Педагогічною радою Коледжу за поданням завідувача відділення.

7.3 Це Положення набуває чинності з дня його затвердження директором Коледжу.

Розроблено:

**Заступник директора
з навчально-виховної роботи**

Юлія КРАВЧЕНКО

Циклова комісія _____

Спеціальність _____

ОПП _____

Група _____

**Перелік дисциплін
вільного вибору студента на _____ навчальний рік**

№	Назва дисципліни	Семестр	Форма контролю	Примітка
I Цикл загальної підготовки				
II Цикл професійної та практичної підготовки				

Голова ЦК _____

Протокол засідання ЦК № _____ від _____

Зразок заяви студента
про внесення до індивідуального плану дисциплін вільного вибору

В.о. директора ВСП «ТМФК НУ
«Запорізька політехніка»

Студента _____

Групи _____

Спеціальності _____

_____
_____

Заява

Прошу надати мені можливість вивчати на _____ курсі такі
дисципліни вільним вибором:

№	Назва дисципліни	Семестр

Дата

Підпис

Додаток 3

Заступнику директора
з навчально-виховної роботи

_____
Завідувача відділення
_____

Доповідна записка

Прошу затвердити наступний перелік обраних студентами відділення
навчальних дисциплін вільного вибору студента
на 20____-20____ навчальний рік

№	Назва дисципліни	Група	Семестр	Форма контролю	Примітка
ЦК					
ЦК					

Завідувач відділення _____